

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2024–2025

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja varhaiskasvatussyksiköiden johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Varhaiskasvatussyksikön johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä yksikön henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Kangasniemen ja Metsäkylän päiväkodit

Käsitelty toimintayksikössä: elo-syyskuussa 2024

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Kangasniemen päiväkot

Päiväkodin auettua aamukokoontuminen Sirujen ryhmän tiloissa. Omiin ryhmiin siirrytään klo. 7.00-7.30 välisenä aikana. Kasvattajat huomioivat jokaisen päiväkotiin saapuvan lapsen ja huoltajan yksilöllisesti. Lapset otetaan vastaan sensitiivisesti huomioiden. Saapumishetkestä tehdään mahdollisimman rauhallinen ja kiireetön. Aamupalan Kiteet, Kivet, Hiput ja Sirut syövät omissa ryhmätiloissaan ja se alkaa n. klo 8.00. Kalliot syövät aamupalan ruokalatilassa. Päiväkodin lisärakennuksessa, Timanttilassa aamupala syödään yhteisessä tilassa porrastaen. Aamupalan jälkeen lapset siirtyvät pienryhmätoimintaan, joka voi olla suunnitellusti esim. leikkiä tai hienomotorisia harjoituksia. Aamupäivisin ryhmien ulkoilut tapahtuvat porrastetusti ja myös oman ryhmän lapset voivat ulkoilla eri aikoihin pienryhmissä. Ulkoiluissa lapsille mahdollistetaan monipuolinen liikkuminen ja leikkiminen päiväkodin pihassa tai sen ulkopuolella esim. metsäretket. Lounas syödään klo 11.00 alkaen ryhmien aikataulujen mukaan. Tämän jälkeen lapsille tarjotaan mahdollisuus osallistua lepo- tai satuhetkelle ikä ja levontarve huomioiden. Osalla lapsista lepoaika on lyhyempi ja sen jälkeen lapset saavat valita rauhallisia leikkejä tai tehtäviä. Iltapäivällä n. klo 14.00 tarjoillaan välipala, jonka jälkeen leikitään tai toimitaan muuten pienryhmissä. Iltapäiväulkoiluun siirrytään porrastetusti n. klo 15.00 alkaen. Lapsen varhaiskasvatusta dokumentoidaan huoltajille eVakan ja/tai Padletin välityksellä. Hakutilanteessa huoltaja kohdataan lyhyesti ja kerrotaan lapsen varhaiskasvatuspäivästä olennaiset asiat. Huoltaja voi halutessaan varata keskusteluajan, jossa lapsen asioista voidaan puhua kiireettömästi.

Metsäkylän päiväkoti

Päiväkodin aamukokoontuminen on Tilhien ryhmän tiloissa. Jokainen lapsi otetaan vastaan sensitiivisesti huomioiden. Saapumishetkestä tehdään mahdollisimman rauhallinen ja kiireetön. Pääskyt, Helmipöllöt ja Viirupöllöt siirtyvät "isojen päätyyn" klo 6.30 alkaen. Tintit ja Tilhet syövät aamupalan omissa ryhmätiloissa. Helmipöllöt ja Pääskyt syövät aamupalan porrastetusti yhteisessä ruokatilassa. Viirupöllöjen eskarit syövät aamupalan koululla. Aamupala alkaa päiväkodilla ja koululla klo 7.45. Aamupala päättyy klo 8.20. Aamupäivän toiminta tapahtuu pienryhmissä suunnitellusti lasten pedagogiset tarpeet huomioiden. Pienryhmien toimintoja ja ulkoiluja porrastetaan, jolloin sisä- ja ulkotilat ovat optimaalisessa käytössä. Ulkoiluissa lapsille mahdollistetaan monipuolinen liikkuminen ja leikkiminen päiväkodin pihassa tai sen ulkopuolella esim. metsäretket. Tintit ja Tilhet syövät lounaan omissa ryhmätiloissaan. Esiopetuksen lounas tarjotaan päiväkodilla tai koululla. Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tarjotaan mahdollisuus päivälepo hetken lapsen ikä ja levontarve huomioiden. Lepohetken jälkeen lapset voivat valita mieleistensä rauhallista tekemistä välipalaan saakka. Tintit ja Tilhet syövät välipalan omissa ryhmätiloissa ja Helmipöllöt ja Pääskyt porrastaen yhteisessä ruokatilassa. Viirupöllöt syövät välipalan koululla. Iltapäivällä toimitaan ja leikitään pienryhmissä, käytävissä olevia tiloja hyödyntäen. Kasvattajat seuraavat ja ohjaavat aktiivisesti lasten leikkejä ja osallistuvat leikkeihin. Kasvattajat valvovat ja tukevat lasten fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta. Lapsen varhaiskasvatusta dokumentoidaan huoltajille eVakan välityksellä. Hakutilanteessa huoltaja kohdataan lyhyesti ja kerrotaan lapsen varhaiskasvatuspäivästä olennaiset asiat. Huoltaja voi halutessaan varata keskusteluajan, jossa lapsen asioista voidaan puhua kiireettömästi.

Ryhmät:

Kangasniemen päiväkoti:

Hiput: 1-3 -vuotiaat

Sirut: 1-3 -vuotiaat

Kiteet: 2-3 -vuotiaat

Kivet: 3-4 -vuotiaat

Kalliot: 4-5 -vuotiaat

Safiirit: 5-6 -vuotiaat (esiopetus ja viskarit)

Timantit: 5-6 -vuotiaat (esiopetus ja viskarit)

Metsäkylän päiväkoti:

Tintit: 1-4 -vuotiaat

Tilhet: 4-5 -vuotiaat

Pääskyt: esiopetus

Helmipöllöt: esiopetus

Viirupöllöt: esiopetus (koululla)

Toimintayksikön arvoperusta

Pidämme tärkeänä lapsen ja perheen yksilöllistä, sensitiivistä sekä yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtaamista. Tällä tarkoitamme sitä, että lasta ja heidän perheitään kuunnellaan ja heidän mielipiteitään, ajatuksiaan ja valintojaan kunnioitetaan. Pidämme tärkeänä toistemme kunnioittamista ja jokainen meistä on arvokas; lapset, perheet ja kasvattajat. Lapsen osallisuus mahdollistetaan yhdenvertaisella ja tasa-arvoisella toimintakulttuurilla. Jokaisella päiväkodin lapsella on oikeus fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen. Lapsella on oikeus leikkiin, ja oikeus oppia leikin kautta.

Lasten leikkiä havainnoidaan aktiivisesti ja sen perusteella aikuinen osallistuu lasten leikkeihin rikastajana, mahdollistajana, monipuolistajana ja tukijana. Leikin tukeminen edellyttää leikin havainnointia, aikuisen osallisuutta sekä sensitiivistä ohjaamista leikin tilanteissa. Spontaanin ja suunnitelmallisen havainnoinnin avulla saadaan tietoa monipuolisesti lasten leikkitaidoista, ryhmän sosiaalisista suhteista ja leikkiympäristöistä. Havaintojen pohjalta tiimeissä käydään pedagogista keskustelua ja pohditaan yhdessä, kuinka havaintojen perusteella huomatuksi tarpeet tuodaan osaksi ryhmän toimintaa.

Käytämme toiminnassamme tuettua leikkiä, jonka perustana on havainnointi, aikuisen osallisuus ja sensitiivinen ohjaaminen. Tuetun leikin perustana toimii leikkeihin osallistuva, sensitiivisesti ohjaava aikuinen, joka sanoittaa leikeissä lasten tunteita ja tarpeita, auttaa selvittämään ristiriitoja sekä kannattelee ja tukee leikkiin pääsemistä, leikkiin sitouttamista ja leikin pitkäkestoisuutta. Aikuista tarvitaan leikin käynnistäjänä ja ylläpitäjänä, sanoittaen ja mallintaen leikkiä. Aikuinen säätelee omaa osallistumisen tasoa tilanteen ja lasten tarpeiden mukaisesti. Tuettu leikki toteutetaan pienryhmissä yksilöllisten tavoitteiden mukaan.

Lapsi on aktiivinen osallistuja päiväkotimme arjessa, jonka ajatuksia, mielipiteitä ja ideoita otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. Lapselle tarjotaan tukea hänen omassa varhaiskasvatusryhmässään, osana lapsen varhaiskasvatuspäivää. Kasvattajan aidolla läsnäololla on meille erityinen merkitys. Henkisesti turvallisessa toimintaympäristössä lapselle on luontevaa kertoa omia kokemuksiaan, ajatuksiaan ja tunteitaan. Lasten ja toistemme kannustaminen sekä yhdessä iloitseminen on osa yhteistä arkeamme. Päivittäisissä kohtaamisissa laskeudutaan lapsen tasolle. Vuorovaikutustilanteissa tullaan vastaan lapsen tunteeseen sekä sanoitetaan sitä. Huomaamme hyvän sekä tuomme näkyviin lasten vahvuudet.

Ohjaamme lapsia terveyttä, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistäviin elämäntapoihin. Pidämme yhdessä huolta yhteisestä ympäristöstämme, leluista ja välineistä ja näin harjoitellaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja kestävästä kehityksen elämäntapaa. Aikuinen toimii lapselle mallina ja esimerkkinä.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Ylöjärven vasu s. 33)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksesta perusopetukseen luodaan johdonmukainen

oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Henkilöstön digiosaamista tuetaan yksilöidyillä ohjeistuksilla, jotka löytyvät syksyllä jokaisen yksikön omasta Teams-kansiosta. Painopisteenä toimintakaudella 2024–2025 on osaamisen jakaminen eri yksiköiden välillä, uusien vuorovaikutustapojen käyttöönotto lasten välillä (esim. Teams) ja digisuunnitelman liitteiden käyttäminen lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Suunnitelma digitaalisten välineiden hyödyntämisestä lasten välisessä vuorovaikutuksessa: Kannustamme lapsia vuorovaikutteiseen toimintaan myös digivälineitä käytettäessä. Käytämme iPadeja tiedon etsimiseen yhdessä lasten kanssa. Rikastutamme ja selkeytämme opetushetkien keskusteluita internetistä löytyvin kuvin. Digivälineiden kautta löytyvät kuvat voivat toimia lasten välisen kommunikoinnin tukena, esimerkiksi tilanteissa, joissa lapsilla ei ole yhteistä kieltä. Papunet tarjoaa laajan valikoiman kuvia puheen tai toiminnan tueksi.

Kokeilemme videoiden ja pienten elokuvien tekemistä tai vaikkapa valokuvaamista pareittain tai pienryhmissä. Kuvia voidaan siirtää myös käytössämme olevaan Padlet -palveluun, jolloin kuvia voi tutkia ja niistä voidaan keskustella myös kotona. Padletin kautta myös huoltajat voivat yhdessä lapsen kanssa välittää kuvia ryhmän nähtäväksi esimerkiksi loma-ajoista käytävän keskustelun tueksi.

Smartboard esitystaulun multi-touch ominaisuus mahdollistaa Kangasniemessä lasten yhteistoiminnalliset pelihetket. Smartboardilla lapset voivat myös piirtää yhdessä. Molemmissa yksiköissä on mahdollisuus yhdessä pelaamiseen iPadeilla. Lasten yhteistoiminnallinen pelaaminen kannustaa heitä sopimaan yhdessä esim. pelistrategioista. Kokeilemme lasten kanssa qr-koodien tekemistä ja hyödynnämme niitä esimerkiksi valokuvasuunnistuksessa, jossa lapset etsivät rasteja pareittain tai pienryhmissä. Pohdimme myös geokätköilyn mahdollisuuksia lasten välisen vuorovaikutuksen lisäämiseen.

Mieli ry:n sähköinen Eläinten Rauhametsä -materiaali tarjoaa käyttöömme pareittain pelattavia pelejä. Eläinten- rauhametsä on käytössä molemmissa taloissa soveltuvien osien. Sen harjoitusten ja tarinoiden yms. avulla herätellään keskustelua lasten välille, heille tärkeistä asioista, kuten tunne- ja kaveritaidoista.

Kokeilemme toimintakauden aikana ryhmien välistä yhteydenpitoa teamsin avulla tai videoviestein. Teamsia voidaan käyttää myös yhteisten musiikkihetkien pitämiseen.

Kokeilemme lasten välisen vuorovaikutuksen lisäämistä myös robotiikan ja ohjelmoinnin harjoitusten avulla. Molemmissa taloissa on esimerkiksi BeeBot -ohjelmointirobotti. Robotiikkaa ja ohjelmointiin liittyviä pelejä on myös tulossa mahdollisuuksien mukaan lisää.

Kokeilemme toimintavuoden aikana Digiajokorttien pedagogista sisältöä. Digiajokortit auttavat meitä hahmottamaan, mitä digitaitoja minkäkin ikäisten kanssa käydään läpi. Digiajokorteista nostetaan toimintaan harjoiteltavia asioita.

Osallistamme huoltajia lasten digitaitojen harjoitteluun sekä ohjaamme heitä tarvittaessa. Vasu velvoittaa digitaitojen opettamiseen.

Digiajokortti ja digidiplomit esitellään huoltajille esimerkiksi huoltajien illassa tai Padletin tms. välityksellä.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Ylöjärven vasu s. 39)

Varhaiskasvatusyksikössämme ylläpidetään pedagogista keskustelua, kehittämistä ja arviointia erilaisten yhteisten pedagogisten keskustelujen tms. yhteydessä. Oppivassa yhteisössämme suhtaudutaan positiivisesti ammattitaitoa ylläpitävään kouluttautumiseen, tiedon hankkimiseen, toiminnan kehittämiseen, arviointiin ja tiedon jakamiseen toisillemme. Ylläpidämme keskustelu- ja toimintakulttuuria, jossa jokaisella työntekijällä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin sekä ideansa kokeiluun. Yksiköstämme osallistutaan koulutuksiin ja hyödynnetään Ylöjärven varhaiskasvatuksen yhteisiä hanketyöntekijöitä tai muita tapaamisia. Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa, esimerkiksi opiskelijoiden työssäoppimisjaksojen kautta.

Pedagogiset tiimit:

Pedagogista keskustelua käydään yksikössämme erityisesti pedagogisissa tiimeissä. Pedatiimit pidetään maanantaisin (Kangasniemessä) tai tiistaisin (Metsäkylässä) lepoetken aikana. Varhaiskasvatusyksikön johtaja, apulaisjohtaja, veo ja vastuuopettajat ovat paikalla pedatiimeissä mahdollisuuksien mukaan. Paikalla ollessaan he toimivat puheenjohtajana. Pedatiimin puheenjohtajana voi sovitusti toimia myös varhaiskasvatuksen opettaja. Puheenjohtaja johtaa keskustelua ennalta sovitun aiheen pohjalta ja huolehtii, että keskustelussa nousseet asiat kirjataan muistioon. Pedatiimien muistiot tulostetaan kahvihuoneisiin. Pedatiimi käytännöllä halutaan vahvistaa opettajien pedagogisen johtamisen taitoa ja antaa mahdollisuus opettajille paitsi reflektoida omaa toimintaansa, mutta myös kehittää ryhmänsä käytänteitä sekä toimintatapoja inklusiivisempaan suuntaan. Opettajien työajat suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan niin, että kaikki pääsisivät osallistumaan. Pedatiimien aiheet ovat kirjattu yksikön pedagogiikan vuosikelloon ja opettajilla on mahdollisuus tuoda myös muista keskusteltavia asioita käsiteltäväksi pedatiimeihin. Osa pedatiimeista on jaettu lapsiryhmien ikäjakauman mukaisesti ja näin tiimien opettajilla on mahdollisuus sopia ryhmien välisestä pedagogisesta yhteistyöstä sekä antaa vertaistukea toisilleen. Pedatiimeihin osallistuvat varhaiskasvatuksen opettajat ja mahdollisuuksien mukaan lastenhoitajat sekä ryhmänohjaajat.

Lastenhoitajien tiimit:

Pedagogista keskustelua käydään myös kerran - kaksi kertaa kuussa järjestettävissä lastenhoitajien palaverissa. Lastenhoitajien tiimeissä käydään pedagogista ja lasten terveyteen- sekä hyvinvointiin liittyvää keskustelua, erityisesti lastenhoitajien näkökulmasta. Lastenhoitajien tiimiä johtaa molemmissa taloissa nimetty lastenhoitaja. Varhaiskasvatusyksikön johtaja, apulaisjohtaja ja veo osallistuvat tiimiin tarvittaessa. Lastenhoitajien tiimeihin on mahdollista myös varhaiskasvatuksen opettajien osallistua.

Osaamisen jakaminen:

Pedagogisissa tiimeissä ja lastenhoitajien tiimeissä jaetaan koulutuksen ydinasiat kaikkien tietoon. Lisäksi jaamme osaamista ja tietoa järjestämällä ”pikkukursseja” tarpeen mukaan. Keskustelemme ajankohtaisista pedagogisista asioista ja kokeilemme keskusteluissa nousseita ideoita. Jokaisen kasvattajan erityisosaaminen sekä vahvuudet otetaan huomioon. Annamme kasvatushenkilöstölle mahdollisuuden käyttää taitojaan ja tietojaan koko työyhteisön hyväksi.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Ylöjärven vasu s.38)

Yksiköissä käydään keskustelua inklusion arvoperustasta sekä siitä, miten se näkyy ryhmien toimintakäytännöissä.

Jokainen lapsi kohdataan sensitiivisesti, omana ainutlaatuisena yksilönään.

Arjessa etsitään inklusiivisia toimintatapoja ja arvioidaan sekä kehitetään niitä lasten tarpeista, tavoitteista, vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista lähtien. Lasten erilaiset tavat oppia huomioidaan ja heille tarjotaan toimintaa lasten taitoja vastaavasti. Emme vaadi samantasoista suoritusta jokaiselta lapselta, vaan muokkaamme toiminnan niin, että jokaisen lapsen on mahdollista toimia omalla parhaalla tasollaan. Lapsen tarvitsema tuki tarjotaan lapsen omassa ryhmässä, osana arkea.

Ymmärrämme erilaisten tukimuotojen (esim. kuvatuki) merkityksen koko ryhmän lapsia hyödyttävänä. Toiminta muokataan niin, että jokaisen lapsen on siihen mahdollista osallistua omista lähtökohdistaan. Lapsia autetaan toimimaan omalla lähikehityksen vyöhykkeellään, kannustaen ja tukien heitä omaa parastaan kohden. Lapset jaetaan päivittäin pienryhmiin pedagogisin perustein. Arjessa toimimme toisinaan myös kokonaisena ryhmänä, jotta lapsille syntyy kokemus itsestään myös osana isompaa ryhmää.

Lapsia havainnoidaan ja oppimisympäristöjä muokataan lasten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Lapset saavat vaikuttaa oppimisympäristöihin esimerkiksi lasten kokouksissa käytävien keskustelujen kautta.

Varhaiskasvatushenkilöstön toimintatavat kehittyvät ja muuttuvat lasten tarpeiden mukaan. Reflektoimme toimintaamme esimerkiksi Opetushallituksen inklusiivisuuden arviointityökalun avulla.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja

esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Ylöjärven vasu s. 44)

Kestävä elämäntavan käsikirjan monet hyvät vinkit sekä kestävä kehityksen vuosikello ovat käytössämme. Yksiköissämme käytetään mahdollisuuksien mukaan askarteluissa kierrätysmateriaaleja ja opetamme lapsille, miten leluja tulee käyttää, jotta ne säilyvät pidempään ehjinä. Kiinnitämme huomiota sähkön- ja veden sekä muiden materiaalien kulutukseen.

Sosiaalisesti kestävä elämäntavan edistäminen on meille tärkeää. Harjoittelemme lasten kanssa paljon kaveri- ja tunnetaitoja sekä kiinnitämme huomiota myös hyvinvointitaitoihin. Huomaamme yhdessä lasten kanssa "hetkeen pysähtymisen" merkityksen. Retkeilemme lähimetsissä luoden positiivista luontosuhdetta lapsille. Opetamme lapsia arvostamaan ympärillämme esiintyvää kauneutta ja luonnon pieniä ihmeellisiä asioita.

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Ylöjärven vasu s. 64)

Toimintakaudella 2024–2025 tavoitteena on tunnistaa vähän liikkuvat ja motorisesti heikkotasoiset lapset. Tunnistamisen jälkeen tiimeissä mietitään toimenpiteen näiden lasten tukemiseksi. Asia otetaan puheeksi perheen kanssa ja suositellaan heille esim. kaupungin liikuntaneuvontaa: liikunnanohjaaja Leena Äikäs, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista yksikön johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Ylöjärven vasu s. 46)

Pedagogisia oppimisympäristöjä arvioidaan ja kehitetään yhdessä huoltajien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Yksikkömme huoltajien illoissa annetaan huoltajille mahdollisuus tutustua päiväkotiemme ryhmätiloihin. Huoltajien illan yhteydessä huoltajat saavat vastata kyselyyn päiväkotiemme oppimisympäristöistä.

Kyselyn kautta huoltajat arvioivat oppimisympäristöjen tarkoituksenmukaisuutta sekä saavat mahdollisuuden esittää kehittämissuhteita oppimisympäristöihin. Kyselyssä kysytään myös lasten lempileikkejä tai toimintoja päiväkodissa. Kyselyn pohjalta valitsemme molempiin taloihin kehittämissuhteet, joiden toteutumista arvioidaan keväällä uudella kyselyllä. Kyselyn qr-koodi laitetaan näkyville ryhmien tiloihin, jotta kaikki huoltajat saavat mahdollisuuden vastata kyselyyn.

Oppimisympäristöjen kehittämissä ja arvioinnissa saamme arvokasta tietoa myös päiväkodeissa vierailuilta terapeuteilta. He katselevat oppimisympäristöä etenkin tukea tarvitsevien lasten näkökulmasta.

Selvitämme mahdollisuutta saada Lastenkeskuksen tai muun toimijan kirjaesittelyn päiväkotihimme. Lisäksi selvitämme mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa oppimisympäristöä kehittämissä. Leikkiympäristöjen kehittäminen on tälläkin toimintakaudella meille erityisen tärkeää.

Kangasniemen päiväkodissa vanhempaintoimikunta on mukana myös oppimisympäristöjen kehittämissä osalta; heiltä olemme saaneet rahaa tavarahankintoihin.

Kehittämissuhteena leikki.

Yksikössämme kehitetään leikkipedagogiikkaa. Kehittämissä tukena meillä on ollut Hannelandian Hanne Nymanin asiantuntemus. Rikastamme leikkiympäristöjä sekä annamme leikille arvostusta, tilaa ja aikaa suunnitellusti. Kasvattajat tukevat leikkiä sitä rikastuttamalla, mahdollistamalla, kannattelemalla ja ohjaamalla. Kasvattajat ovat leikissä mukana tarpeen mukaan. Tuettu leikki on meille tärkeää, sillä sen kautta lapsi oppii leikki- ja vuorovaikutustaitoja kasvattajan avulla.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuokeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Ylöjärven vasu s. 48)

Yksikköjemme kehittämissuhteiksi nousi asiakaskokemuskyselyn perusteella pedagogisen dokumentoinnin vahvistaminen.

Kehitämme ryhmäkohtaisia viestintätapoja sekä kiinnitämme huomiota siihen, mitä tietoa jaamme huoltajille ja miten. Erityisesti kiinnitämme huomiota digipedagogiikan ja kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumisen toimintatapojen ja menetelmien näkyväksi tekemiseen.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveystieteiden, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että

käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Ylöjärven vasu s.50)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Lähetämme neuvoloille lasten iänmukaisten havainnointien/arviointien (1v 4kk, 4v, Hali, Kehu) tulokset sovitusti. Neuvolat neuvovat perheitä lapsen varhaiskasvatuspaikan hakemisessa ja ohjaavat huoltajia ottamaan yhteyttä varhaiskasvatuksen palvelunohjaukseen. Neuvoloiden kautta tehdään lähetteet esim. neuvolapsykologille, puheterapia ja toimintaterapiaan.

Pirhassa toimii lastenpsykiatrinen tiimi, johon varhaiskasvatuksen työntekijät voivat ottaa yhteyttä, jos heillä on huolta lapsen käyttäytymisestä, tunne-elämän haasteista ja/tai sosiaalisista suhteista. Lastenpsykiatrinen tiimi tarjoaa varhaiskasvatuksen työntekijöille neuvontaa, ohjausta tai konsultaatiokäyntejä. Ohjaamme perheitä Pirhan palveluiden piiriin tarpeen mukaan.

Lastensuojelun kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa. Lastensuojelusta voimme kysyä konsultaatiota lastensuojelun tarvetta pohdittaessa.

Teemme yhteistyötä Pirkanmaan musiikkiopiston kanssa. PMO järjestää n.2-6 -vuotiaille lapsille muskaria Kangasniemen päiväkodin tiloissa.

Seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä yhdessä sovitusti katsomuskasvatuksen kumppanuuskorien pohjalta. Seurakunta tarjoaa varhaiskasvatukselle kaikille lapsille sopivaa katsomuskasvatusta.

Yksikössämme tehdään yhteistyötä terapeuttien kanssa yksittäisten lasten asioissa.

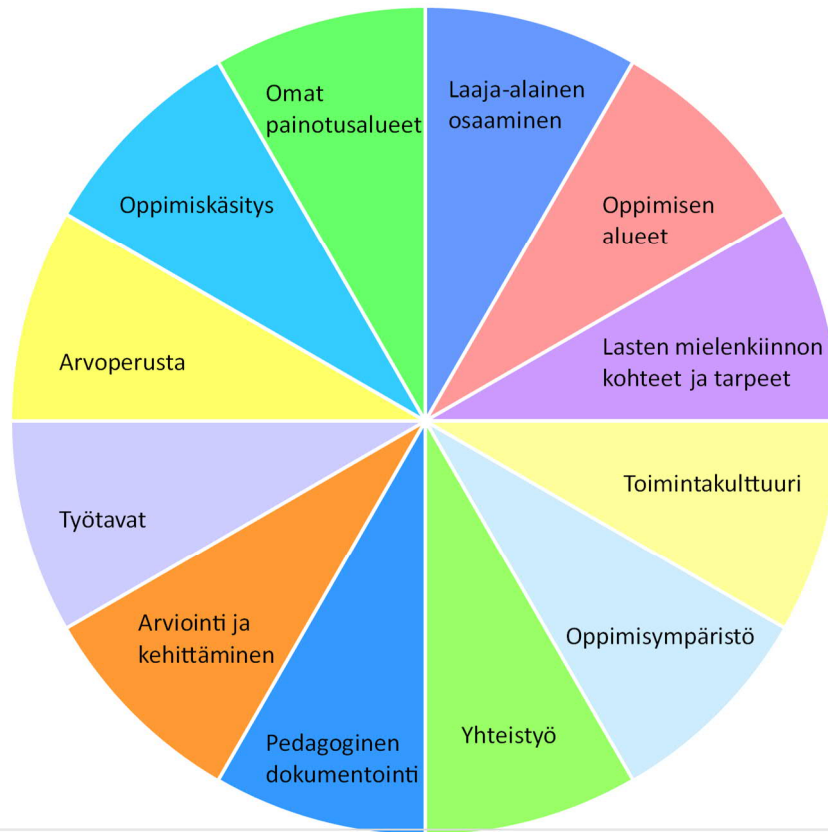
Kirjastoauto käy päiväkodeilla joka toinen viikko. Kirjastolta voimme tilata esim. erilaisia teemapaketteja.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagogisen tiimin vuosikello

Kauden alussa, elo- ja syyskuussa keskitytään varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman sekä Varhaiskasvatusryhmien omien varhaiskasvatus suunnitelmien työstämiseen. Pedagogisissa tiimeissä käsitellään pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita, mutta jätetään myös tilaa arjesta nouseville puheenaiheille. Järjestämme tarpeen mukaan ns. ikäryhmä pedoja, joissa opettajat saavat mahdollisuuden keskustella juuri oman ryhmän ikäisten lasten ajankohtaisista asioista. Pedagogisissa tiimeissä tutustutaan myös hyväksi havaittuihin pedagogisiin materiaaleihin ja esimerkiksi havainnoinnin, arvioinnin ja kehittämisen työkaluihin.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii pedagogisen tiimin puheenjohtajana kerran kuukaudessa. Hän pitää yllä keskustelua tuen asioista sekä tuo kaikkien tietoon varhaiskasvatuksen tuen vinkkejä ja ajankohtaisia asioita.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Ylöjärven vasu s. 53)

Digitaalisten menetelmien hyödyntäminen pedagogisessa dokumentoinnissa:

Yksikössämme hyödynnetään eVaka- palvelua pedagogisessa dokumentoinnissa. Lisäksi yksikössämme käytetään Padlet -palvelua ja/tai Instagramia digitaalisen dokumentoinnin välineenä. Digitaalisten menetelmin kautta avaamme toimintamme sisältöä pedagogisista näkökulmista.

Lasten vasut kirjataan eVaka-palveluun, jonka kautta myös huoltajat saavat ne luettaviksi.

Kuvaamme pedagogista toimintaamme iPadeilla tai yksikön puhelimilla ja lisäämme kuvia käyttämiimme palveluihin huoltajien nähtäville. Myös lapset kuvaavat toimintaa omasta näkökulmastaan ja näitä valokuvia voimme käyttää myös havainnoinnin tukena. Voimme myös videoida lasten toimintaa havainnoinnin tueksi sekä käytämme esim. ääninauhureita saduttamiseen. Emme jaa lapsista tunnistettavia kuvia tietosuojasetusten vuoksi.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömmme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (Ylöjärven vasu s. 61).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Voimme tehdä yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa ja muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Ylöjärven seurakunnan kanssa on yhdessä työstetty tukimateriaalia henkilöstölle, materiaali ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille. Katsomuskasvatuksessa lapsille annetaan mahdollisuus saada tietoa katsomuksista oma ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Katsomuskasvatuksessa lapset saavat myös harjoittaa oikeuttaan ilmaista omia katsomuksellisia pohdintoja, kysyä ja kyseenalaistaa.

Katsomuskasvatukseen liittyvät asiat kerrataan tiimeissä syyskauden aikana. Kertaamiseen käytetään esimerkiksi Opetushallituksen materiaaleja osoitteessa [Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa](#) |

[Opetushallitus \(oph.fi\)](http://oph.fi). Lisäksi molemmista päiväkodeista löytyy katsomuskasvatuskansiot, joihin on koottu materiaalia katsomuskasvatukseen liittyen.

Käymme yhdessä keskustelua katsomuskasvatuksen sisällöistä ja toteuttamistavoista. Pohdimme omiin henkilökohtaisiin katsomuksiimme liittyviä asioita, jotta voimme ymmärtää entistä paremmin toisten katsomuksia. Otamme selvää ryhmässä esiintyvistä katsomuksista ja tutustumme niiden ominaispiirteisiin.

Lasten kanssa tutustutaan lapsiryhmässä esiintyviin katsomuksiin ja heidän kanssaan käydään keskustelua erilaisista katsomuksellisista toimintatavoista heidän ikätasonsa huomioiden. Käytämme katsomuskasvatuksen toteuttamisen välineenä esim. leikkiä ja draamaa.

Katsomuskasvatus otetaan huoltajien kanssa puheeksi aloituskeskustelussa tai lapsen varhaiskasvatussuunnitelma keskustelussa. Kuuntelemme heidän ajatuksiaan ja teemme yhteistyötä toiminnan suunnittelun näkökulmasta, jotta pystymme huomioimaan perheiden katsomukset toiminnassamme mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi katsomuskasvatuksen sisältöä avataan myös vanhempainilloissa.

Yhteistyötä tehdään seurakunnan kanssa heidän tarjoamiensa toimintamallien mukaan. Kumppanuuden korit ovat käytössä.

Linkistä löydät lisätietoa katsomuskasvatuksesta:

[Huoltajille tietoa katsomuskasvatuksesta.](#)

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä varhaiskasvatussyksikön johtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatussyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Ylöjärven vasu s. 73)

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Tuen tarvetta arvioidaan yhteistyössä lapsen huoltajien, ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti lapsen omassa varhaiskasvatussyksikössä, ja yhdessä sovitut tuen menetelmät ja niiden vaikuttavuuden arviointi kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo) tukee alueensa ryhmien päivittäistä pedagogiikkaa ja on mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu suunnitellusti ryhmien toimintaan sekä konsultoi ja ohjaa henkilöstöä

tukeen liittyvissä asioissa. Veon asiantuntemusta hyödynnetään huoltajien konsultoinnissa lapsen kehityksen ja oppimisen tuen asioissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu alueensa yksiköiden pedagogisiin tiimeihin sekä osallistuu tarvittaessa lapsen varhaiskasvatus- ja/tai esiopetussuunnitelmakeskusteluihin.

Lapsen tuen toteuttamiseen osallistuu ja sitoutuu koko varhaiskasvatuksen henkilöstö. Varhaiskasvatusyksikön johtaja huolehtii siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö sitoutuu toteuttamaan ja arvioimaan yhdessä sovittuja tuen menetelmiä. Tukea tarvitsevan lapsen kehityksen ja oppimisen tuen menetelmien soveltuvuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan yhdessä lapsen ja huoltajien sekä ryhmän henkilöstön kanssa.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Ylöjärven vasu s. 91)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista toimintasuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Ylöjärven vasu, s. 92)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti varhaiskasvatusyksikön johtajien ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Alkuvuodesta ja kevätkauden päätteeksi arvioidaan hallinnon ja yksikön johtajien kehittämiskokouksissa, miten toimintasuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet ja sovitaan mahdolliset kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa.

Asiakkaille tehdään yksikkökohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään kerran vuodessa. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Pedagogiset vastuut yksikössä

S2 ja Kulta-ryhmä: Piia Luhtapuro

Kulttuurikude-ryhmä: Laura Pehkonen

Liikunta: Anne Mäkinen, Miia Sillanpää, Pauliina Karjaluo, Viivi Paavola ja Kati Niemi

Kestävä kehitys: Anne Sihvonen ja Kati Markkula

Digiasiat: Katriina Kivistö ja Kati Niemi